

Posudek oponenta diplomové magisterské práce – teoretická část

Jméno a příjmení studenta	BcA. Andrii Konontsev		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimedia a design/Reklamní fotografie		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2015/2016
Název práce	Krymští Tataři ve fotografiích Rifhata Yakupova		
Oponent práce	prof. Pavel Dias		

Oponentský posudek teoretické magisterské práce BcA. Andriie Konontseva s názvem Krymští Tataři ve fotografiích Rifhata Yakupova, který je dílem zahraničního studenta, obeznamujícího nás s autorem národa, z teritoria své země, o kterém víme málo nebo dokonce vůbec nic. Je to svědectví o novodobém problému, spočívajícím v popření práva, návratu v historii už dvakrát vyhnaného národa, o opětovném strádání z popírání práva na návrat národa do své domoviny.

V nedávné minulosti k tomu došlo, k popírání práva na rodný domov etnické skupiny Krymských Tatarů. Anexí ukrajinského Krymu soudobým Ruskem bylo upíráno právo na návrat vyhnaného národa odmítáním přidělení půdy navrátilcům, po rozpadu bývalého SSSR. Krymští Tataři se tak opětovně ocitli pod vládou Rusů jako už jednou v historii. Magisterská diplomová práce nás seznamuje s člověkem s krví Krymských Tatarů ve svých žilách, který si předeslal úkol obrazově nás s tímto národem a jeho cestě k návratům seznámit.

Pan Rifhat Yakupov není zcela určitě jediným fotografem, koho uchvátila Steichenova výstava a její katalog The Family of Mann. Poselství tohoto obrovského humanistického díla motivovalo více jak jednu generaci. I já patřím k těm, kterým tato výstava nasměrovala vnímání světa i jeho zobrazování.

Některé fotografie (obr. 51) v diplomové práci uvedené, mi evokují záběry „Chima“ Davida Seymoura významného ze spoluzakladatelů obdivuhodné fotografické agentury Magnum. Např. obraz mladé rodinky s malým dítětem v náručí před novým malým domkem při osidlování nových území po vyhlášení samostatného státu Izrael. Je to v obou případech, u Seymoura a Yakupova, stejný symbol naděje návratu do země svých otců. Fotografie číslo 57 Muž v radostné náladě povyhaduje malé děvčátko nad sebe, aby jej smějící se, opět chytil do náručí. Podobná, jiná fotografie - muže s dítětem v náručí nad nízkým horizontem lehce připomíná Cudlínovu fotografii z publikace 50. výročí vzniku státu Izrael. V ukázkách fotografií jsou další obrazy vracející nás do naděje v návraty.

Náznakové svědectví o moderním barbarství, trosky buldozerem zbourané nové mešity v obci Moloděžnoje, kterou si Ukrajínští Tataři Muslimové po rozpadu SSSR a po návratu na Krym postavili. K aktivitám hájení svých práv patří i politické akty navrátilců, demonstrace proti síle moci. (Osmanský stát, Rusko, Sovětský svaz dusilo a opět Rusko dusí malé národy v jejich právu na život v domovině.)

Andrii Konontsev čtenáře seznamuje s geopolitickým a etnografickým vývojem. Upozorňuje nás na velké tradice lidového umění, vynikající kuchyni vyplývající ze zeměpisných podmínek, včetně ostatních, každému národu vlastních zvyků Tatarů - Krymců. Popisuje

hledání fotografových rodových kořenů na své cestě za jejím poznáním, na jeho „celoživotní expedici.“

V rejstříku publikací alb a výstav je Rifhat Yakupov velmi aktivní a člověk se musí ptát, co všechno mu nedávný i stávající režim dovolil proti zprávám o strádání. Nerozumím přesně jak to Kononstev myslí s tím, že Rifhat je mistrem v exponování fotografií. Je to asi jen neobratný výraz obdivu k Yakupově sociální a humanistické orientaci spolu s vynaložením velkého úsilí a také možná schopnosti zmačknout spoušť v pravý okamžik.

Předpokládám, že téma diplomky je reflektováno také v Konontsevově vlastní fotografické tvorbě. S etnografickým akcentem, prezentace národa Krymských Tatarů se diplomantovi možná stává, že některým Yakupovým fotografiím je určován pouze informační až ilustrační charakter jeho tvrzení. Možná postrádám větší míru úvahy nad fotografiemi a také nad jednotlivými fotografickými alby. Možná by prospělo, kdyby diplomant ve své magisterské práci uvedl i obrazové ukázky titulů a ukázek zmiňovaných publikací. Tak se možná stalo, že jsem se o tom nic nedozvěděl, jak autor Rifhat sám skládá jednotlivé obrazy svého vizuálního sdělení. Jak jednotlivé knihy vypadají, možná i jaké jsou, to se z Andriiova textu nedozvídám.

V každém případě jeho zájmu fandím a také provázanosti tématu v oblasti teoretické, viz magisterská práce, s vlastním fotografováním. Netajím se potřebou více poznat vztah mezi Andriiem a Rifhatem, pokud k osobnímu seznámení došlo. Chybí mi hodnotící komentář autora diplomové práce ke konkrétním knižním, či albumovým titulům prezentace Rifhatova díla, osobnější postoj k dílu i jeho autoru. Předpokládám, že pochopím více, až uvidím kandidátovu praktickou část, fotografie. To pak bude komplexnější pochopení Andriiových snah.

Andriie Konontseva znám od začátku jeho studia. Jde o velmi důvěryhodného mladého muže a jeho teoretickou část doporučuji k přijetí k závěrečné magisterské zkoušce a obhajobě.

prof. Pavel Dias

Návrh klasifikaceB – velmi dobře.....

V(e)Zlíně..... dne22. 5. 2016.....

.....
podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------

* nehodící se škrtněte

Posudek oponenta diplomové práce – praktická část

Jméno a příjmení studenta	BcA. Andrii Konontsev		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimedia a design/Reklamní fotografie		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2015/2016
Název práce	Návrat (autorská publikace), Krymští Tataři (volný soubor)		
Oponent práce	MgA. Eliška Blažková		

Problematika Krymu, Ukrajiny a Ruska je v posledních letech velmi diskutovaným tématem, avšak jen málokdo z nás "z venku" opravdu chápe složité historické souvislosti a současné skutečnosti. Mediálně deformované informace do určité míry ovlivní mínění snad každého z nás.

A) Návrat / Andrii Konontsev se narodil v Sovětském svazu. Když před několika lety odešel studovat do České republiky, byla to Ukrajina. Dnes se vrací domů, do Ruska. I on sám předloňské události jen těžko chápal. Když v lednu 2014 odjížděl ze svého rodného Sevastopolu, dal tak naposledy sbohem ukrajinskému Krymu. Dva měsíce poté, po agresivních a radikálních událostech v hlavním městě Kyjevě, se z vůle krymského lidu stala Republika Krym součástí Ruské federace.

Student každoročně navštěvuje své příbuzné v rodné vlasti. Domů jezdí vždy stejnou trasou. Tentokrát je však všechno jinak. Přestože projíždí stejnými městy jako v minulosti, ocitá se dnes již v úplně jiné zemi. Na cestu se nyní můžeme vydat společně s fotografem v jeho autorské knize "Návrat".

Publikace zaujme na první pohled vkusným a čistým grafickým řešením. Po dvojjazyčně psaném úvodu (AJ a ČJ) knihu otevírá mapa s vyznačenými městy autorova putování. Následně dostávají prostor samotné fotografie, které jsou povětšinou na jednotlivých stránkách komponovány do dvojic - vlevo vždy záběry z ukrajinských měst a vpravo fotografie z domova, tedy ze Sevastopolu.

Některé snímky jsou doplněny stručnými vysvětlivkami, jiné jsou zcela bez popisu. Autorovým záměrem je možná nezahltit diváka textem a dát mu prostor, aby sám hledal ve dvojicích fotografií kontrasty a spojitosti. Člověk z Ruska či Ukrajiny jistě snadno pochopí mnohé autorovy záměry, které však nám - méně zasvěceným - mohou unikat. A to je trochu škoda, fotografie totiž ukrývají mnoho silných lidských příběhů a zajímavých souvislostí.

Prezentaci fotografií v knize zahajuje dvojice snímků, ze kterých můžeme číst absurditu patriotismu obou zemí. Vlevo výjev z města Lvov, jednoho z nejzápadnějších měst na Ukrajině - žena ve stánku prodává oblečení a předměty s velmi vlasteneckou ukrajinskou tematikou. Na Krymu po referendu probíhá naopak velký boom ruského patriotismu. Záběr ze Sevastopolu vpravo zobrazuje stánek s prodejem triček a suvenýrů, jenž oslavují prezidenta Putina jako hrdinu.

Jiné fotografické spojení ukazuje ženu s dítětem, sledující televizní zprávy na vlakovém nádraží v Dněpropetrovsku, městě, které leží jen nedaleko válečné zóny. Z fotografie lze cítit napětí. Zatímco ve Sevastopolu fotograf zachytil pohodu na pláži a mládež, užívající si první ruské léto.

Andrii Konontsev se v tomto projektu zaměřuje převážně na obyčejného člověka v přirozených situacích. Fotografuje i v intimním prostředí domova. Autorovi se bezesporu povedlo pořídit ikonické a hluboce lidské obrazy, nesoucí svědectví o zásadních změnách ve společnosti v oblasti, ze které sám autor pochází.

B) Krymští Tataři / Národ krymských Tatarů musel v minulosti opakovaně čelit nelehkým osudům historie - nájezdům bojových kmenů, válkám, epidemiím či cíleným hladomorům. Ohlédneme-li se jen několik desítek let zpátky v čase, vybaví se nám nacistická okupace poloostrova během 2. světové války a Stalinova hrůzovláda, kdy krymští Tataři silně trpěli při etnických čistkách. V roce 1944 nechal Stalin v dobytčích vagonech deportovat přes 200.000 krymských Tatarů do Střední Asie, pod záminkou, že kolaborovali s Němci. Téměř polovina z nich na přímé následky deportace zahynula. Odsunutí Tataři se mohli na Krym vrátit až na přelomu 80. a 90. let 20. století, návratu svého majetku se však nedočkali. Problematické se pro ně stalo také znovuzачlenění se do společnosti. Nemůžeme se tedy divit, že jsou dodnes velmi uzavřeným národem, hrdě si strážící svoji existenci a kulturní dědictví.

Smělý nápad autora proniknout do jejich světa se brzy ukázal jako velmi nesnadný. Každému fotografování předcházelo zdlouhavé domlouvání se s rodinami a poctivé plánování.

Autor se však nevzdal a po několika měsících práce nám dnes dává nahlédnout pod tvrdou skořápku národa, kde nalézáme krásu a pestrost jeho kultury, hrdost na vlastní původ, pohledy do rodin a lidské bytosti, úzkostlivě ctící svoje tradice. A právě tento charakter krymských Tatarů autorovi učaroval. Andrii Konontsev přiznává, že v moderní evropské společnosti, ale i u svého národa, postrádá jakési docenění krásy vlastní kultury.

Vzhledem k mimořádnému pracovnímu nasazení a úsilí autora navrhuji hodnocení:

A - výborně.

Návrh klasifikace A - výborně

V(e) Zlíně dne 7. 6. 2016

podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------

* nehodící se škrtněte